

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАУЧНОТО ЖУРИ
ПО КОНКУРСА ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНАТА
ДЛЪЖНОСТ „ПРОФЕСОР“ КЪМ ИНСТИТУТА
ПО АГРАРНА ИКОНОМИКА
ПРИ СЕЛСКОСТОПАНСКА АКАДЕМИЯ
С О Ф И Я

В отговор на заповед № НП-07-05 от 23.01.2017 г. на Председателя
на Селскостопанска академия

РЕЦЕНЗИЯ

по конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“
по професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност
„Икономика и управление“ (селско стопанство)“, обявен в ДВ бр. 91
от 18.11.2016 г.

Кандидат: доцент д-р Пламена Георгиева Йовчевска от Института
по аграрна икономика при ССА

Рецензент: проф. д-р Надежда Александрова Николова – член на
научно жури в конкурс за заемане на академичната длъжност
„професор“, съгласно заповед на Председателя на ССА и
решение на научното жури от 26.01.2017 г.

Представеният от кандидата пълен комплект с необходимите
документи и публикации за участие в конкурса за заемане на академичната
длъжност „професор“ на хартиен носител е в съответствие с ЗРСРБ и
Правилника за неговото прилагане в ССА.

Данни за кандидата – биографични и кариерно развитие

Кандидатката Пламена Йовчевска е родена през 1954 г. в гр. Стара
Загора, където завършва Френската езикова гимназия. Дипломира се през
1977 г. във ВИИ „К. Маркс“ (сега УНСС) специалност „Политическа
икономия – икономическа социология“. Като задочна докторантка към

ИИОСС (сега ИАИ) през 1991 г. успешно защитава дисертационен труд на тема: „Икономическа ефективност на основните направления на производство и технологии за прибиране и съхранение на царевицата за фураж“ и придобива образователната научна степен „доктор“ по икономика (диплома № 21584, издадена на 27.09.1991 г.). Кариерното развитие на кандидатката преминава като научен сътрудник в Института по фуражни култури – гр. Плевен в периода 1980 – 1997 г. и от 1997 г. в ИАИ – София. След участие в конкурс, обявен ИАИ през 2003 г. придобива научното звание „старши научен сътрудник II степен (сега доцент) – свидетелство за научно звание № 22073 от 20.08.2013 г. по научна специалност 05.02.18 Икономика и управление (по отрасли). Професионалното израстване на кандидатката е съпътствано и с участие в редица специализации и придобиване на квалификации и професионални умения по методи за анализ на социални явления и процеси (Ягелонски университет, катедра „Икономическа социология“); ефективност на фуражното производство и ливадарство (Всерусийски НИИ по фуражите „В. Р. Уилямс“, Московска област, гр. Любня); оценител на земеделски земи МЗХ; проучване опита на Словакия при подготовката за прилагане на ОСП на ЕС (Институт по аграрна икономика и продоволствие в Братислава, Словакия – 2004 и 2005 г.; Институт по аграрна икономика в Прага, Чехия – изучаване опита на чешкото председателство на ЕС – 2009 г.; проучване на словашкото председателство на ЕС – 2016 г. (Институт по аграрна икономика и продоволствие в Братислава, Словакия); перманентно участие в работни групи и екипи по оценка на прилагането на ОСП в България. Ползва отлично писмено и говоримо езиците френски, руски, чешки, словашки и английски на добро равнище. Има необходимите умения и компетенции по използване на Microsoft, Internet, Power point. Ползва стенография. Осъществява научно ръководство на един задочен докторант към ИАИ. Дългогодишен член е на СУБ, на Съюза на

икономистите и на Съюза на аграрикономистите. От 2015 г. е член на Европейската асоциация на аграрикономистите; 2016 г. учредител на Асоциацията на аграрикономистите в България.

На конкурса за професор доц. Пламена Йовчевска се явява общо с 36 години професионален стаж в областта на икономиката и управлението в селското стопанство, в т. ч. 13 години, като доцент. В момента работи освен като изследовател, заместник-директор и научен секретар на ИАИ при ССА и като хоноруван преподавател в НБУ по магистърска програма „Управление на агробизнеса и развитие на селските райони“ и курс „Пазар на земеделска земя“.

Перманентната изследователска дейност на доц. Йовчевска е дала възможност да обогатява квалификацията си и да се утвърди като експерт и консултант в областта на селското стопанство по проблеми на поземлените отношения; институционални аспекти в новата стопанска среда след приложението на ОСП в българското селско стопанство; устойчивото управление и екологична значимост на биологичната сфера във веригата природа – общество (растениевъдство и животновъдство) и други.

Обобщено представяне на рецензираната научна продукция

Кандидатката участва в конкурса с 68 публикации, с общ обем 963 с. (60.19 п. к.), структурирани както следва:

Монографии – общо 6 бр. – 245 с., в т.ч. 1 самостоятелна 164 с. и 2 самостоятелни части 56 с., общо 220 с. ; в съавторство в чужбина – 3 бр. – 25 с.

Самостоятелни студии – 1 бр. от 56 с. и книги 1 бр. – 10 с.

Тук са представени и публикации на ИАИ, обозначени като *студии* с обем 60 с., в които участват като автори членовете на научния колектив на

института. Кандидатката в конкурса е посочила участие в 21 броя със самостоятелни 268 с., които заемат 27,84 % от общия обем. Тези публикации на ИАИ са по актуални теми от аграрната икономика и политика на България и почиват на резултати от научните изследвания.

Научни статии – 19 броя, от тях самостоятелни 10 бр. (85 с.) и в съавторство 9 бр. (74 с.). Основно публикациите в периодичния печат са в сп. „Икономика и управление на селското стопанство“ – 11 броя, „Икономика и управление“ – 3 бр. и по една публикация в „Животновъдни науки“, „Икономически изследвания“, *Bulgarian J. of Agric. Science*”.

Участие в научни конференции (национални и международни) общо 14 публикации, от които 5 са самостоятелни (68 с.) и в съавторство (54 с.).

Публикациите на английски език са №№ 3, 4, 6 (в Полша), № 39 и 60 (България) и № 68 (Македония) – общо 6 броя.

Хронологичният ход на публикациите обхваща период от 14 години (2003–2016). В последните 7 години (2010 – 2016) попадат 58 % от публикациите. От 2010 до 2014 г. ежегодно излизат от две до шест публикации. Като година с най-голям брой публикации е 2015 г. – 15 бр., в т. ч. 10 са доклади на научни конференции. Наблюдава се засилен интерес към резултатите от ЕСИ и те се докладват на научни форуми – извеждат се обобщения, които са дълбоко съдържателни и могат да бъдат перманентно полезни на институциите, които управляват аграрния сектор.

Освен списъка от 68 научни публикации кандидатката подробно е посочила участието си в 13 научноизследователски проекта (от 2003 до 2016 г.) части от които са реализирани и под формата на студии (вж. т. 2 по-горе).

От кандидатката за професор са посочени 40 цитирания на нейни публикации в монографии, дисертации, сборници с доклади в реферирани и в нереферирани списания и сборници и електронни бази данни. Най-

цитирани са № 68 – 9 пъти, № 4 и № 5 – 3 пъти, по 2 пъти в 4 публикации. В Google Scholer е посочен h-index 2. Посоченото е добра атестация за разпознаваемост на доц. Йовчевска в научната общност.

За публикациите в съавторството с номера 3, 4, 49, 60, 68 са представени необходимите разделителни протоколи, а за останалите личното участие е посочено в съдържанията към публикациите.

След първата хабилитация (2003 г.) доц. Йовчевска извършва мащабна изследователска дейност, а паралелно и преподавателска, което ѝ е позволило да обогати квалификацията си и да се утвърди като експерт и консултант в областта на аграрната проблематика в широк спектър.

Научни и практически резултати и приноси в представената за участие в конкурса научна продукция

Научната продукция на доц. Йовчевска е ориентирана към проблеми с актуалност и значение за развитието на изследванията в селското стопанство. В справката за *научните приноси* обобщено са извадени три тематични направления:

- доразвиване и обогатяване на методологични и методични подходи. ;
- проучване и анализ на екологичната култура на производителите на селскостопанска продукция и нейното значение за съхраняване на природния ресурс;
- изследване и оценка на прилагането на ОСП в българското селско стопанство.

Към *първото направление* се отнасят тези приноси, в които се разработват подходи и предлагат решения по състоянието и развитието на селското стопанство в страната; значимостта на земята като компонент на социално-икономическата система на обществото,

открояващ значимостта на земеползването и земевладеенето чрез тяхното икономизиране и характеризирание структурните промени в отрасъла; разкриване мястото и ролята на институционалната теория с оглед извеждане на икономически, социални и екологични решения. Специално внимание заслужава самостоятелната монография със заглавие „Поземлените отношения: икономически ракурси“, и по-специално, бих искала да обърна внимание на приложението „По земеделския въпрос“, студия от Петър Габе, издадена 1890 г. в гр. Русе с обем 44 стр. Този ход на автора заслужава подчертано внимание и положителна оценка да се проследи в продължение на повече от век социално-икономическото състояние и развитие на селското стопанство в България. Авторът резонно разкрива защо на този етап се ограничава до представяне на определени икономически ракурси при поземлените отношения. Задълбочен анализ на трансформацията на социално-икономическата система у нас в края на XX-ти век и отражението ѝ върху поземлените отношения присъства в самостоятелната студия на автора. Кандидатът извежда икономически силен анализ по отношение промяната в поземлената собственост и при използването на основните производствени фактори земя, труд и капитал в селското стопанство. (№№ 1, 7, 17, 18, 21, 23, 33, 35, 38, 49, 53, 55, 58, 62, 64).

Към *второто направление* на основата на изследвания с подходящо информационно осигуряване чрез ЕСИ на национално и регионално равнище се разкрива ролята и значението на селското стопанство за опазване на околната среда и биоразнообразието; правят се ценни обобщения за нагласите за прилагане на екопрактики при управлението на производствените системи; обект

на проучване и анализ е НАТУРА 2000 (№№ 2, 3, 4, 5, 12, 14, 22, 42, 43, 44, 48, 56, 59, 60).

Към *трето направление* – ОСП в българското селско стопанство в резултат на анализ на икономическите резултати се установяват структурни дисбаланси, разкриват се „уязвими сектори” (№№ 1, 8, 36, 37, 40, 46, 47, 50, 53).

Научно-приложните приноси обхващат широк спектър от методически подходи за изследване, анализи, оценки, влияние на европейската политика върху развитието на селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост в централно европейските страни и у нас (№№ 6, 7, 9, 11, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 41, 50, 52, 64). Публикациите на кандидатката с анализите и обобщенията, са много полезен инструментариум за подобряване управленската политика в аграрния сектор.

Критични бележки и препоръки

Критични бележки нямам.

Представената научната продукция на доц. д-р Пламена Йовчевска се отличава със задълбоченост (аналитичност и логичност) и всеобхватност на изследваните проблеми, а също така и с целенасоченост и резултатност. Бих отбелязала единствено като препоръка за бъдещата работа на кандидатката на академичната длъжност професор следното:

1. Обобщаване в самостоятелни студии и особено в монографии на резултатите от анализите и оценките по отношение важните съвременни проблеми на българското земеделско производство в светлината на ОСП. С ролята на селското стопанство в националната икономика е от значение

перманентно да се запознава обществото и по-специално управленските органи, за да вземат най-добри адекватни решения, които да удовлетворяват на първо място преките производители.

2. Използвания инструментариум в представените публикации преди всичко оценявам като подходящ и предостатъчен. Препоръчвам на кандидатката да използва знанията и уменията си и да продължава все така логично да разширява изследователския си апарат.
3. В публикациите кандидатката да си изгради умение да се позовава на предходни свои публикации, за да няма повторение на текстове.

З а к л ю ч е н и е:

Кандидатката доц. д-р Пламена Георгиева Йовчевска участва в конкурса за заемане академичната длъжност „професор” с научни публикации с обем и структура удовлетворяващи законовите и нормативните изисквания, посочени в Правилата за условията и реда за заемане на академични длъжности в ССА – София.

Представените за участие в конкурса материали идентифицират кандидата за професор като утвърден и авторитетен изследовател. Затова предлагам положителна оценка и уважаемото научно жури да предложи на Научния съвет на ИАИ да избере доц. д-р Пламена Георгиева Йовчевска за заемане академичната длъжност „професор” по научна специалност „Икономика и управление (селско стопанство)”. С убеденост ще гласувам в научното жури с „Да”.

9.03.2017 г.

Рецензент:

С о ф и я

/проф. д-р Н. Николова/